

Indstilling af serien “Skyggefabrikken” til Cavling-prisen 2025

Skyggefabrikken er en podcast- og artikelserie fra Sjællandske Nyheder, der afslører, hvordan industrivirksomheden Nordisk Perlite i Hillerød i årevis systematisk har brudt arbejdsmiljøloven og været til store gener for naboerne – og hvordan myndigheder og politikere forgæves har forsøgt at gribe effektivt ind.

Serien viser, hvordan et dansk fabriksarbejde i dag kan ligne forhold, som eksperter sammenligner med fabrikker i Bangladesh. Den dokumenterer, hvordan udenlandske arbejdere under støvede og farlige vilkår mister fingre, får varige mén og lever i frygt for at miste deres arbejde. Den viser også, hvordan kommunen i årevis har manglet værktøjerne til at sætte effektivt ind over for de gener, fabrikken har skabt i lokalområdet.

Og den rejser det større spørgsmål: Hvordan kan vi som land, der bryster os af at have et godt arbejdsmiljø, tillade sådanne forhold for migrantarbejdere?

Serien bygger på flere måneders forresearch og aktindsigter hos Arbejdstilsynet, politiet, Ankestyrelsen, kommunen og Miljøministeriet. Gennem minutiøs dokumentation og interviews med udsatte kilder afdækkes et mønster af magtesløshed i det danske tilsynssystem.

Journalisterne Rane von Benzon, Mille Ørsted, Janne Mulvad og Morten Halskov, sidstnævnte freelancer tilknyttet Gravercentret, har arbejdet metodisk og etisk forbilledligt – med respekt for kilder, der ofte var bange, og en konsekvent forelæggelse af kritikpunkterne for virksomheden.

Modstanden har været reel: juridiske trusler fra virksomhedens ledelse, tavse medarbejdere og teknisk komplekse sager, som krævede usædvanlig grundighed.

Konsekvenserne af serien var umiddelbare. Nordisk Perlites største kunder, blandt andre Novonesis og BASF, krævede forklaring. Hillerød Forsyning genovervejede sit samarbejde med virksomheden og forlangte en klar handlingsplan for forbedringer af arbejdsmiljøet. Og miljøminister Magnus Heunicke besluttede at genåbne ministeriets behandling af sagen for at vurdere, om kommunen kan få bedre værktøjer til at gribe ind overfor overtrædelser.

Med Skyggefabrikken løfter Sjællandske Nyheder den lokale erhvervsjournalistik op på et nationalt niveau. Serien kombinerer klassisk undersøgende journalistik med fortællende formidling og stærk lydproduktion, der gør et komplekst emne nærværende og menneskeligt.

Det er modig, vedholdende og veldokumenteret journalistik, der viser, at der også i det helt lokale findes historier, som rækker ved tilliden til systemet – og som skal og bør bringes frem i offentlighedens lys.